

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับและการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของผู้สูงอายุไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ทำการศึกษาคือผู้สูงอายุทั้งเพศหญิงและชายที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มีสภาพร่างกายแข็งแรง ไม่มีปัญหาการได้ยิน การพูด การอ่าน การเข้าใจ และเป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุต่างๆ ทั่วประเทศได้จดทะเบียนไว้กับสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดจำนวนตัวอย่าง 500 คน โดยใช้วิธีเลือก ตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) จากสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ที่มีอยู่ทั่วประเทศซึ่งสังกัดสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย และมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. แบ่งกลุ่มประชากรตามภูมิศาสตร์จากจำนวนผู้สูงอายุที่มีอยู่ทั่วประเทศ แบ่งเป็นภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคใต้ และ กรุงเทพมหานคร รวมเป็น 5 ภาค
2. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายมาภาคละ 100 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 500 คน
3. เลือกผู้สูงอายุคลื่นกันระหว่างเพศหญิงและชาย แต่เจาะจงผู้ที่ไม่มีปัญหาการพูด อ่าน เขียน และได้ยินในการตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จำแนกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1	ผู้สูงอายุที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่างกัน จะมีการเปิดรับสื่อมวลชนต่างกัน
ตัวแปรอิสระ	เพศ การศึกษา และ ฐานะทางเศรษฐกิจ
ตัวแปรตาม	การเปิดรับสื่อมวลชน

สมมติฐานที่ 2 ผู้สูงอายุที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ เพศ การศึกษา และรายได้

ตัวแปรตาม - การใช้ประโยชน์
- ความพึงพอใจ

สมมติฐานที่ 3 การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

ตัวแปรอิสระ การเปิดรับสื่อมวลชน

ตัวแปรตาม - การใช้ประโยชน์
- ความพึงพอใจ

เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามได้สร้างขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลต่างๆ

3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1. คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอื่นๆ (ข้อ 1-4)
- ส่วนที่ 2. คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชน (ข้อ 5-30)
- ส่วนที่ 3. คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อมวลชน (ข้อ 31-32)
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ (ข้อ 33)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ใช้การแจกแจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ การเปิดรับสื่อมวลชน การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ
2. ใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในกลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็น เพศ ระดับการศึกษา รายได้ ในด้านการเปิดรับสื่อ การใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน
3. ใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการนำไปใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

การทดสอบเครื่องมือ

หลังจากร่างแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดลองกับกลุ่มสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาทำการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยคำนวณเฉพาะส่วนของชุดคำถามที่วัดตัวแปรคะแนนระดับเป็นมาตราส่วน ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งใช้วิธีการหาค่าความเชื่อถือได้แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ซึ่งมีสูตรดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2534)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum V_i}{V_t} \right]$$

เมื่อ	K	คือ จำนวนข้อ
	V_i	คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	V_t	คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลจากการคำนวณได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามดังนี้คือ

ความบ่อยครั้งในการอ่านคอลัมน์ต่างๆในหนังสือพิมพ์รายวัน	=	0.9662
ความบ่อยครั้งในการเปิดรับฟังรายการต่างๆทางวิทยุ	=	0.9693
ความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์รายการต่างๆ	=	0.9215
การนำสิ่งที่ได้รับจากสื่อมวลชนไปใช้ประโยชน์	=	0.7676
ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อมวลชน	=	0.8234

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง พร้อมผู้ช่วยวิจัยอีก 4 คน ซึ่งมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนออกไปเก็บข้อมูลจริงโดยการเก็บข้อมูลด้วยสัมภาษณ์ หรือให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การวัดและให้คะแนนตัวแปร

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ

หนังสือพิมพ์รายวัน

ทุกวัน	5	คะแนน
4-6 ครั้ง / สัปดาห์	4	คะแนน
2-3 ครั้ง / สัปดาห์	3	คะแนน
1 ครั้ง / สัปดาห์	2	คะแนน
ไม่ได้อ่าน	1	คะแนน

วิทยุ

มากกว่า 4 ชั่วโมง/ต่อวัน	5	คะแนน
เฉลี่ย 3 ชั่วโมง/วัน	4	คะแนน
เฉลี่ย 2 ชั่วโมง/วัน	3	คะแนน
เฉลี่ย 10 ชั่วโมง/วัน	2	คะแนน
ไม่ได้ฟัง	1	คะแนน

โทรทัศน์

มากกว่า 4 ชั่วโมง/ต่อวัน	5	คะแนน
เฉลี่ย 3 ชั่วโมง/วัน	4	คะแนน
เฉลี่ย 2 ชั่วโมง/วัน	3	คะแนน
เฉลี่ย 1 ชั่วโมง/วัน	2	คะแนน
ไม่ได้ดู	1	คะแนน

ภาพยนตร์

2 ครั้ง / สัปดาห์	5	คะแนน
1 ครั้ง / สัปดาห์	4	คะแนน
2 ครั้ง / เดือน	3	คะแนน
1 ครั้ง / เดือน	2	คะแนน
ไม่ได้ดูเลย	1	คะแนน

ประโยชน์ในการเปิดรับสื่อ

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ความพึงพอใจที่ได้รับ

พอใจมากที่สุด	5	คะแนน
พอใจมาก	4	คะแนน
พอใจปานกลาง	3	คะแนน
พอใจน้อย	2	คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

คะแนนในระดับ	0 - 1.00	มีระดับน้อยมาก
คะแนนในระดับ	1.01 - 2.00	มีระดับน้อย
คะแนนในระดับ	2.01 - 4.00	มีระดับปานกลาง
คะแนนในระดับ	4.01 - 5.00	มีระดับสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย